

ÉLES KÉZIGRÁNÁTDOBÁS VEZETÉSE

MÁR az első világháború után minden hadsereg felismerte a kézigránát jelentőségét. Ez volt a közelharc egyik legfontosabb harceszköze. Minden korszerű hadsereg elismeri az egyéni fegyverek között a közelharcban a kézigránát nélkülözhetetlenségét és fontosságát, aminek bizonyítéka, hogy minden hadseregben és minden fegyvernemnél rendszeresítették.

Nyugodtan hozzátehetjük, hogy kézigránátot minden fegyvernemnél, harcoló csapatnál, vonagnál, törzseknél és parancsnokságoknál, mind harcban, meneteknél, szállításoknál vagy nyugvásnál, nappal és éjjel egyaránt használták. Alkalmazásra került mind az arcvonalban, a harcoló egységeknél, mind a vonatkörletekben, a hadtápterületen is. Nem lehet vitás ugyanis a tapasztalat szerint az, hogy a harcoló egységek mögött a hadtápterületen, vagy akár a hátországba az illegális erők — partizán erők — fellépésével a jövőben fokozottan kell számolni. És tapasztalatból tudjuk azt, hogy mind a meglepetésre, mind a meglepetések elhárítására kiváló fegyver a kézigránát. Ide sorolhatjuk még az ejtőernyősök, légiúton szállított csapatok vagy csapatrészek meglepetésszerű megjelenését is, melyeknél az egyéb fegyverek és harceszközök mellett, nem utolsó sorban — a géppisztolyon kívül — a kézigránát az egyik fontos egyéni harceszköz.

A kézigránátfajták ismertetése nem tartozik jelen cikkünk keretébe. Fogadjuk el azt a tételt, hogy a nálunk jelenleg rendszeresített kézigránátfajták megmaradnak. Lényegében kétfélet kell a kiképzésnél megismerni és kezelését, alkalmazását megtanulni. Az egyik fajta a csapódó gyújtós, a másik az időzítő égő gyújtós. A legtöbb hadseregben mindkét fajta ismeretes és használatos.

Rövid ismertetésünk célja az éles kézigránátdobás végrehajtásához minden fegyvernemhez tartozó fiatalabb bajtársainknak néhány gyakorlati tanáccsal szolgálni annak reményében, hogy alakulataink rövidesen megkapják a legszükségesebb kiméretet.

A) Előkészületek.

Minden éles dobógyakorlathoz megfelelő előkészületek szükségesek, hogy azok biztonsággal és nyugodtan legyenek végrehajthatók. Ezek: a) *a dobóterület kiválasztása.*

A területet úgy kell megválasztani, hogy kezdetben a dobást sík és nyílt terepen hajtsák végre a kiképzendők. Később az ellenség felé, majd a dobó felé lejtő terepen kell a dobást végrehajtani, előbb

nyílt, majd később fedett terepen. Végül, különösen a hegyi csapatoknál, meg kell tanulni külön a meredek hegyoldalakon is — a kézigránát erős gurulása miatt — a kézigránát helyes és biztos alkalmazását. Utóbbit nálunk általában elhanyagolták, amit a harctéren sajnos sokszor erős mértékben hátrányosan tapasztaltunk.

b) *A dobóterület lezárása.*

A kézigránátdobás területét megfelelő számú biztonsági őrrrel le kell zárni, hogy oda ember vagy állat be ne tévedhessen. A dobóponttól számított 250 m sugarú kört kell lezárni. A lezárásnál a lényeg az, hogy a kérdéses területet állandó megfigyelés alatt tudjuk tartani.

c) *A dobóhely előkészítése.*

Minden embernek dobia kell tudni menet és futás közben, állva, térdelve, guggolva, vagy ülve, de főképp fekvő helyzetben. Mindezekhez megfelelő dobóhely előkészítése szükséges. Legnehezebb a végrehajtás — egyben legkisebb a dobási távolság — a fekvő helyzetből végrehajtandó dobásnál, éppen ezért erre kell a legtöbb figyelmet fordítani és a legtöbbször gyakoroltatni. Kétségtelen, hogy ennek végrehajtása bizonyos kényelmetlenséggel jár és sok gyakorlást igényel, de megéri a fáradságot a magyar vér takarékoskodásának szempontjából. Ezt pedig nem győzzük kellően hangsúlyozni. Ezt minden vezetőnek és parancsnoknak állandóan felelősséggel kell szem előtt tartani.

A dobóterületnek (dobópályának) tehát úgy kell berendezve lennie, hogy a dobók fekke és állva:

1. Nyílt területen,
2. Bokor, kerítés, fal mögött,
3. Árokban térdelve, guggolva vagy ülve,
4. Menet és futás közben

nyílt terepre, gránáttölcsérbe, harcárokba, épületben ablak, vagy ajtó mögé rejtve felállított harcszerű célra biztosan tudják a dobásokat végrehajtani.

d) *A kézigránát és tartozékai igénylése és szállítása.*

Az alosztályparancsnoknak a dobás napja előtt a létszámnak megfelelően — tisztek és tiszthelyettesekre is — idejekorán kell igényelnie a szükséges mennyiségű éles kézigránátot, gyutacsot és robbantó készletet. Gondoskodnia kell arról, hogy a dobáshoz rendelkezésre álljon kiképzett kézigránátszerelő. Ez lehet csapattiszt, tiszthelyettes vagy tiszt, fegyvermester vagy tűzszerész.

A kézigránátoknak a dobóterületre való szállítása utóbbi felügyeletével és kíséretében történjen.

e) *A harcszerű célok igénylése.*

Minden harcszerű dobást csak harcszerű célra szabad végrehajtani. Ha az anyagiakkal való takarékoság feltétlenül megkívánja, úgy megengedhető az iskola-dobásnál a céloknak valamely szükség tárgygal való jelzése. Pld. nagy kő, bokor, gránáttölcsér, árokrész, stb. Azonban az iskoladobásnak is mindig feltétlenül célzott dobásnak kell lennie, tehát a távoldobásnak is.

f) *Dobókönyv állandó vezetését nem tartjuk szükségesnek. Vélemé-*

nyünk szerint nem az előjegyzés a fontos, hanem az, hogy minden ember már az alapkiképzésél legalább 6 darab éles kézigránátot kidobjon. Azokat kell az alosztálynak csak előjegyeznie, akik valamely okból e kézigránát mennyiséget még nem dobták ki (Kórház, vezénylés, stb.).

B) Végrehajás.

Az éles dobógyakorlatot a kiképzés során akkor kell megkezdeni, ha a kiképzendők a gyakorló fakézigránátokkal, majd a gyakorlókézigránátokkal az összes dobógyakorlatokat átvették.

a) Az éles kézigránát dobóterület lezárására a szükséges számú 1—2 biztonsági őrt egy parancsnokkal a kézigránátdobás előtt idejekorán kell felállítani. Az őrpapancsnok köteles meggyőződni arról, hogy a dobóterület valóban üres legyen. A veszélyeztetett terület mindkét fajta kézigránátnál kb. 250 m.

b) A dobásfajtáknak megfelelő célokat a gyakorlat vezetőjének kell felállíttatni. A gyakorlatvezető az első éles dobásnál maga az alosztályparancsnok, majd felváltva a szakaszparancsnokok.

c) A kézigránátokat a dobások előtt külön élesíteni kell, — a várakozóktól távolabbi helyen. Ezt csak hozzáértő személy (kézigránát-szerelő, fegyvermester, stb.) végezheti. Részére segítségül néhány arra önként jelentkező tisztet is kirendelhetünk, akik az ő felügyelete mellett élesíthetnek.

Minden alosztályparancsnok törekedjen arra, hogy minél több embere sajátítsa el a kézigránát szerelésének ismereteit. A tapasztalat szerint erre mindig akadnak elegendő számban, önként jelentkezők. Természetesen a kellő elővigyázat és szakoktatói tudás itt elengedhetetlen követelmény.

d) Az élesített kézigránátokat darabszám szerint kell a dobóknak kiosztani.

e) Az éles kézigránátdobó gyakorlatoknál már külön hosszadalmas oktatásnak vagy magyarázatoknak helye nincs.

f) Amennyire helyénvaló az éles kézigránátdobásnál a megfelelő elővigyázat, annyira káros a túlzott óvatosságra intés, félelmet keltő és idegességre vezető fontoskodás és körülményeskedés. Akadnak ugyanis oktatók és parancsnokok, akik az alárendeltek előtt hiányzó tekinélyüket és személyük fontosságát úgy próbálják megszerezni, illetve kidomborítani, hogy a kézigránátot, mint valami rejtelmes és félelmes eszközt állítják be a kiképzendők előtt, mintha attól mindenkinek rettegni kellene. Az eredmény néhány kevéstől eltekintve az lesz, hogy a kiképzendők a kézigránátot nem szívesen fogják kezelni, és egész szolgálatuk alatt attól idegenkedni fognak, annak kezelésében biztonságra soha nem fognak szert tenni.

Meg kell győzni a kiképzendőket már előzetesen arról, hogy a kézigránát kitűnő, de egyszerű harceszköz, amelynek fogásait és kezelését játszva meg lehet tanulni mindenkinek, valamint, hogy biztos kezeléséhez és használatához semmiféle különös tudomány nem szükséges.

g) Az első éles dobógyakorlat bevezetésekor tartsunk szemléltető dobást. Ennél mutassuk be az egyes kézigránátfajták alkalmazása közötti különbségeket, azok hatását és az egyes kézigránátfajtáknak megfelelő feladatokat.

Használjuk fel erre:

- a 36 M. csapódó gyújtós,
- a 42 M. időzített égő gyújtós nyeles,
- a 39/a M. láng,
- a 43 M. köd,
- a 43 M. vakító kézigránátokat.

Egyik későbbi éles dobógyakorlatnál mutassuk be az idegen állatok kézigránátfajtáit is. Kivánatos, hogy embereinknek legalább egy része azok kezelését is ismerje.

h) Az első éles dobásoknál a kiképzendőkkel csak egyenként szabad dobni. Ezt megelőzőleg, a gyakorlatvezető század vagy szakaszparancsnok egy-két dobást mindig maga is dobjon ki és a nézőknek mondja meg, hogy honnan, milyen helyzetből, hová fog dobni. De valóban találja is el a célt!

i) Az éles dobások alatt a sorrakerülők és nézők olyan helyen tartózkodjanak, hogy őket a kicsúszott, vagy rövid dobások ne veszélyeztessék, de amellett a dobásokat jól lássák.

A sorrakerülő dobók, a kézigránát kiosztó helye és a nézők, egymástól biztonsági távolságra legyenek.

A kézigránát robbanási helyétől számított 100 m-en belül közvetlen a robbanás előtt *fedezéken kívül* senki nem lehet!

j) A gyakorlatvezetőnek minden éles dobógyakorlathoz orvosról és egészségügyi járőrrel kell gondoskodnia.

k) A kézigránátdobás alatt egy figyelőtisztest kell kijelölni, aki tartsa szemmel az egész dobóterületet és a kiállított biztonsági öreket.

l) A dobóknak a kézigránátokat csak közvetlenül a dobóállásba indulás előtt szabad kiadni.

m) A dobóhelyen csak az oktató és a dobó tartózkodhat.

n) Különösen kell vigyázni az árokból való dobásoknál, ha csapódó gyújtós kézigránáttal dobunk. Ugyanis helytelen fogásból eredően, vagy ügyetlen dobónál, a dobó biztosíték korai kiesésénél a lendületnél nem szabad semmihez hozzáérni. Ennek felületes kezeléséből baj származhat. (Árokfalhoz ütődés a lendületvételkor.)

o) A dobó csak parancsra dobhat és mindig megjelölt célra dobjon.

p) A dobás után az oktató és a dobó figyelje a dobást és csak közvetlen a becsapódás előtt fedezzék magukat.

q) A bármely okból nem robbant kézigránátot az oktátónak kell elbírálnia, hogy azt robbanókészlettel kell-e robbantani, újra lehet-e szerelni, vagy egyszerűen csak újra kell kidobni. Ez függ a kézigránát-fajtától és az esetleges kezelési — dobási — hibától. A 36 M. nemrob-

bant kézigránátot ajánlatos mindig robbantókészlettel robbantani, — ha csak nem felismerhetően kezelési vagy durva dobási hiba forog fenn.

A befulladt kézigránátokat célszerű azonnal felrobbantani és nem a gyakorlat végén.

r) A gyakorlatvezető felelős, hogy a dobóterületen fel nem robbant kézigránát, vagy robbanóanyagot tartalmazó alkatrész ne maradjon.

Szükségesnek tartjuk még felhívni a figyelmet a virtuskodó oktatókra és parancsnokokra. Vannak elég szép számmal ilyenek is, akik pld. a körülöttük levő legénység gyűrűjében az élesített csapodó gyujtós kézigránátot begyujva, azt kezükben tartva tünetőleg beszélgetni kezdenek és csak az utolsó pillanatban dobják ki úgy, hogy az srappellszerűen robban. Vagy a kézigránátdobás oktatáshoz a sisakot nem veszik fel, vagy az ujonc túl rövid dobásánál sem vesznek fel „fedezés“-t, stb. A parancsnokoknak kell a helyükön lenni itt is, hogy sem a túlzott óvatosságot, sem a felesleges virtuskodást meg ne engedjék.

Elégedjék meg minden kézigránát oktató azzal, ha ujoncai a biztos kezelést, a kézigránát utasításban előírt mértékben, jól megtanulják.

Kivánatos azonban, hogy minden alosztálynál az önként jelentkezők részére a rendes kézigránát kiméreten felül még kézigránátokat bocsássunk rendelkezésre, mert kiváló kézigránátdobókat — közelharcosokat — csak így nevelhetünk.

Az éles kézigránátdobó-gyakorlatok után a gyakorlatvezető mindig dicsérje meg a kiváló dobókat és jutalmazza őket valamely kedvezmény: kimaradás, eltávozás, megadásával, de ezek részére a későbbiek folyamán fokozottabb követelményeket állítson fel. Így nevelődnek ki a kiképzendők tömegéből az egyes kiváló közelharcosok. Minden alosztálynak — különösen a gyalogságnál — arra kell törekednie, hogy minél több „mesterközelharcosa“ legyen.

Kerekes Béla